

Symposium Circulair Ontwerpen

Van ontwerp tot financierbare businesscase: circulair in elke fase

Leontien de Waal
Peter Bakkum

Papendrecht– 24 september 2025

WHY?

Square
Traditioneel paviljoen
Oppervlakte 2.800 m²

Totaal
materiaalgebruik
6.569 ton

Nieuw

Beton
5.500 ton

Glas
935 ton

Staal
110 ton

Overig
24 ton

Circl
Circulair paviljoen
Oppervlakte 2.800 m²

Totaal
materiaalgebruik
4.174 ton

Nieuw

Beton
2.650 ton

Glas
920 ton

Hout
330 ton

Staal
110 ton

Overig
2 ton

Hergebruik

Beton
100 ton

Hout
30 ton

Overig
32 ton

40% KLEINERE CO2 FOOTPRINT

36% MINDER MATERIALEN

21% HERGEBRUIKT MATERIAAL

**80-90% HOOFDCONSTRUCTIE
ONTMANTELBAAR**

**> 50% VAN DE FOOTPRINT REDUCTIE
OVER 30 JAAR DIRECT DOOR
MATERIAALKEUZES VS CUMULATIEVE
REDUCTIE DOOR ENERGIENEUTRALITEIT**

De techniek achter het Rijksvastgoed.

Aflevering 3:
Kantoor vol afval

Foto's donorgebouw

Foto's van het 'donorpand'. Veel materialen voor KaVa kwamen uit dit gebouw van ABN AMRO aan de Foppingadreef in Amsterdam Zuidoost. Het pand bood veel hoogwaardige herbruikbare materialen zoals systeemwanden, klimaatplafonds, stalen rasterplafonds en een *refurbished* plafondsysteem met LED-verlichting. ABN AMRO stelde de materialen beschikbaar, net als deurkrukken, kranen en kabelgoten.

Beeld: RVB/Michel Campfens

Beeld: RVB/Michel Campfens

Beeld: RVB/Michel Campfens

Beeld: RVB/Michel Campfens

Beeld: RVB/Michel Campfens

Beeld: RVB/Michel Campfens

Beeld: RVB/Michel Campfens

Beeld: RVB/Michel Campfens

Beeld: RVB/Michel Campfens

An aerial night photograph of a city, featuring a prominent multi-level highway interchange with light trails from vehicles. The scene is illuminated by city lights, creating a vibrant, high-contrast background. Overlaid on the left side of the image is a large, stylized circular graphic composed of several concentric, slightly offset rings, resembling a target or a circular flow diagram. The title text is centered within this graphic.

CIRCULAR ECONOMY FINANCE GUIDELINES

Circular Inputs
Circular design
Sharing business models
Life Time Extension
Product-as-a-service
Material/resources recovery
Circular facilitators and
enablers

ABN AMRO

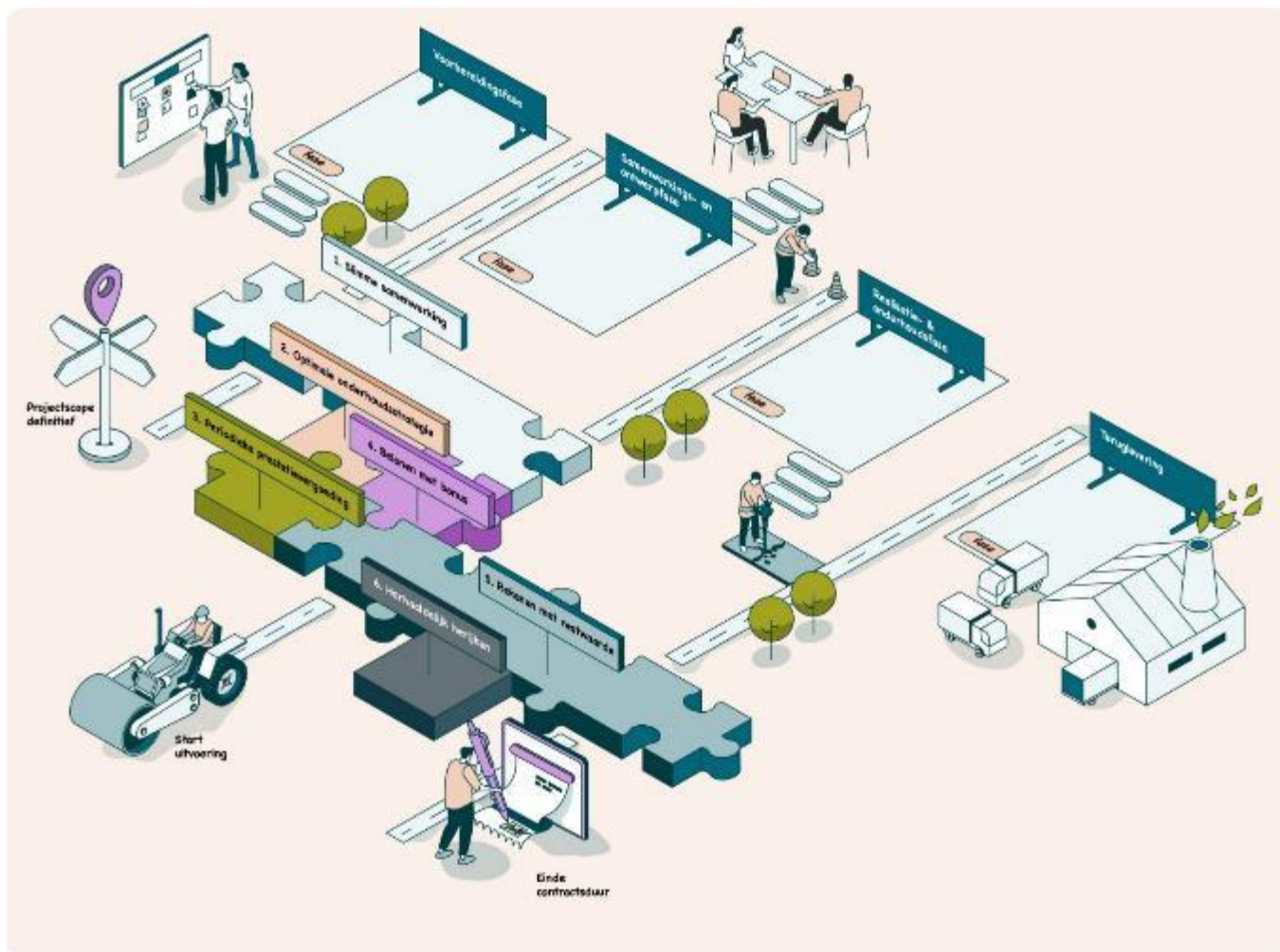
ING

RABOBANK

Kenmerken Product as – a –service – model...

...met specifieke aandachtspunten in de Infra

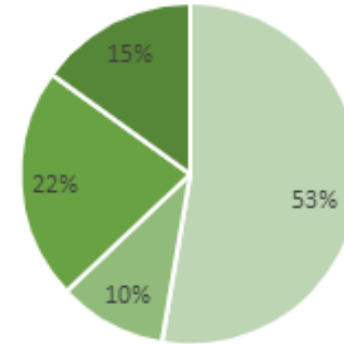

Circular financieren bij ABN AMRO: groeidoelstelling

Circulaire assets
EUR 3,5 miljard
gefinancierd in 2027

■ Lifetime Extension ■ Other ■ PaaS ■ Value Recovery

Product-as-a-Service (PaaS)

Groei naar een circulair businessmodel

ABN AMRO Sustainable Impact Fund

We are investing in a world in transition

Circulair financieren
de norm in 2030.

Doe je mee?

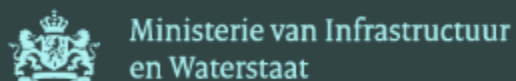
Kopgroep
Circulair
Financieren

INVESTNL

Triodos Bank

NWB) BANK

Kopgroep
Circulair
Financieren

Kopgroep Circulair Financieren – Project ‘Risk’

❑ Project Risk

Circulaire bedrijven bieden een effectieve afdekking van de risico's die gepaard gaan met lineair economisch denken, waarbij wordt geopereerd vanuit de veronderstelling van oneindige beschikbaarheid en betaalbaarheid van grondstoffen. Deze zogenaamde lineaire risico's vormen een bedreiging voor de toekomstige veerkracht van bedrijven

Op de website van DNB staat uitleg over de financieren met de **Circular Risk Scorecard**

Circulaire Risico Scorecard is ontwikkeld en is een ‘open source’ tool die op de website van DNB staat .

Er zijn inmiddels **150 assessments** ingevuld en in 2025 moeten er minimaal 150 bijkomen.

Doel is om circulaire risico's van bedrijven in beeld te krijgen en te scoren om vervolgens te gebruiken bij het beoordelen van bedrijven die een kredietvraag hebben. Het wordt gezien als een ‘transitietool’ die op termijn niet meer nodig zal zijn i.v.m. aanpassingen in de bestaande risicomodellen van banken.

! In mei 2025 is er een tweede project gestart om de scorecard te ontwikkelen speciaal voor gebouwen (vastgoed) – Circular Real Estate Scorecard (CRES)

Circular Risk Scorecard

version: 1.2

[Scorecard](#) [Read me](#) [Peak extraction years](#) [Distribution of expert weights](#) [Dashboard login](#)

Fill in details

Fill in the details below to assess the business's circular risk score.

Please select what applies to you

Other

You are filling this as a non-institution.

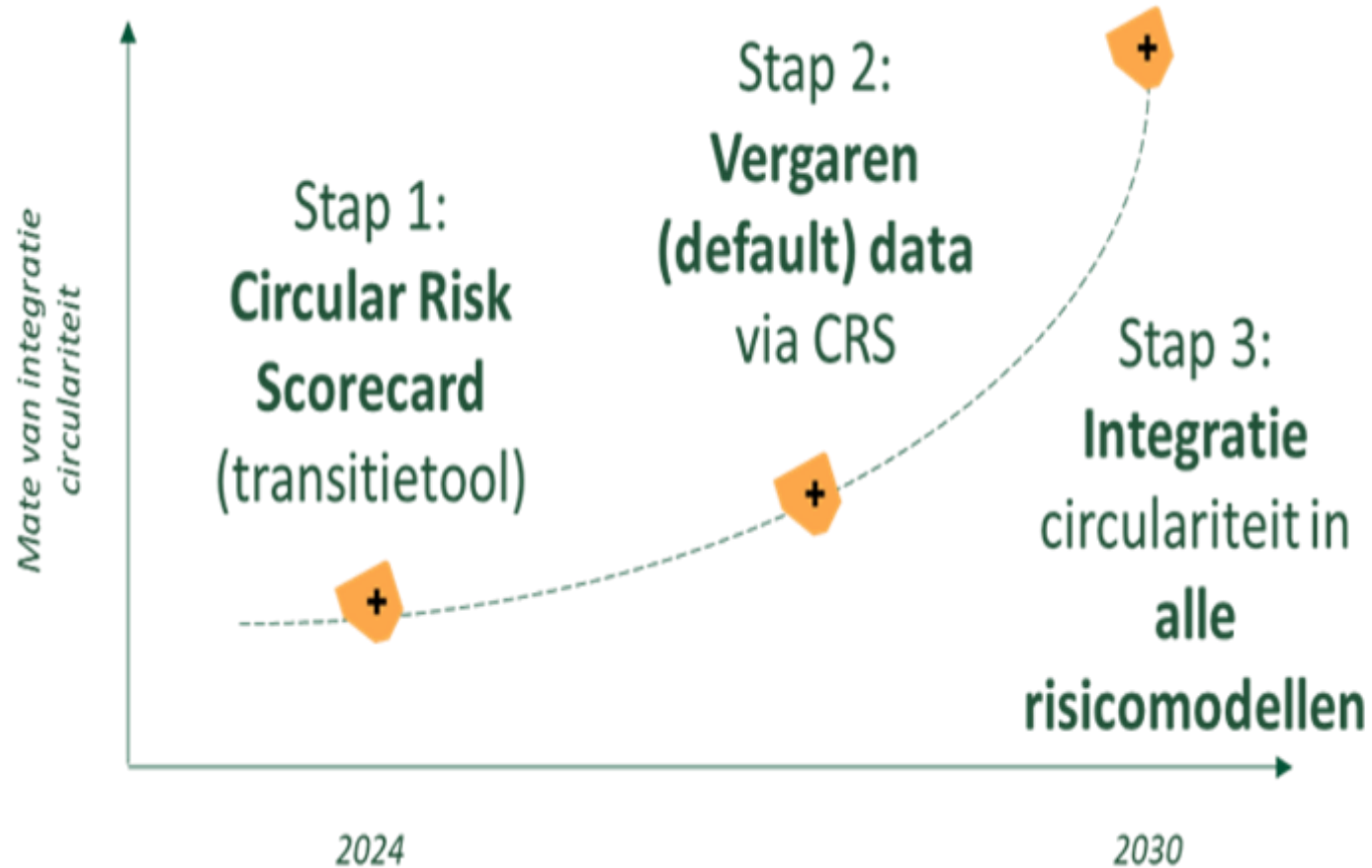
This circular business got code assigned as: 1000100015

Please select NACE code of company

42.13 - Construction of bridges and tunnels

**BRAND
NEW!**

Circular Risk scorecard: op weg naar een nieuwe norm

Kopgroep Circulair Financieren – project ‘Metrix’ en ‘Ex Tax’

❑ Project Metrix:

Dit project wordt getrokken door Circle Economy en gaat over het updaten van de Circular Economy Finance Guidelines uit juli 2018.

Wij hanteren inmiddels de Categorisation system Circular Economy als vervanger van de oude Guidelines maar er is behoefte aan een meer leesbare update van de ‘oude’ guidelines en een meer leesbare versie van de Categorisation system Circular Economy

❑ Project Ex'Tax

Dit project wordt getrokken door Min. Van I & W.

Deze samenwerking tussen de Kopgroep en The Ex'tax Project onderzoekt de impact op circulaire investeringen van het **verschuiven van fiscale lasten** van arbeid naar het verbruik van natuurlijke hulpbronnen.

De onderzoeksvraag is: ‘Welke impact heeft het verschuiven van fiscale lasten van arbeid naar het verbruik van natuurlijke hulpbronnen (**de ‘taxshift’**) op het risicoprofiel van circulaire business modellen en de dealselectie van financiers?’

A.d.h.v. interviews van de 14 kopgroepleden zal de vraag worden beantwoord.

Kopgroep Circulair Financieren – project ‘BaaS’

❑ Project Merwede Paviljoen: BaaS (Building-as-a-Service)

Project wordt getrokken door ABN AMRO en Cise network

Betreft een ketenfinancieringsproject waar er een **Pand-as-a-Service zal worden aanbesteed**. Het Cise network zal dienen als platform waar de leveranciers in ondergebracht worden voor wat betreft de contracten en betalingen.

Er is een uitgebreid projectplan beschikbaar. Deelnemers naast de Kopgroep leden:

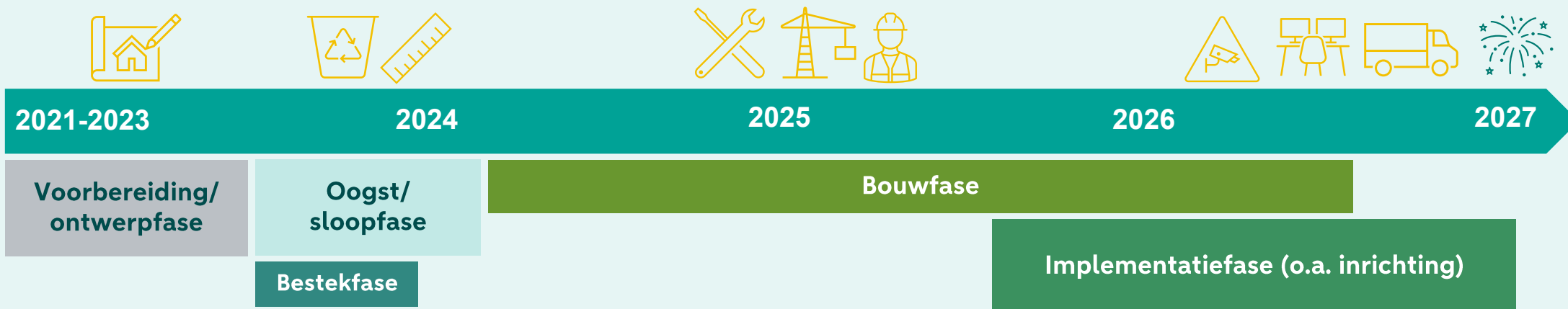
- Boelens de Gruyter B.V.: Penvoerder project
- Greystar, Lingotto, Synchron: Projectontwikkelaars
- Circular Finance Lab: ontwikkelt modellen, tools en oplossingen voor financiering
- Building Balance: initieert, stimuleert en ondersteunt zelfstandige regionale en landelijke ketens

Wat is jouw ideale MVE (Minimum Viable Ecosysteem) om circulair te kunnen ontwerpen, bouwen en financieren?

Tijdslijn Foppingadreef

Voorbeeld circulair initiatief

HERGEBRUIK KLIMAATPLAFONDS

Voorbeeld circulair initiatief

| A = CA. 1382 |
ca. 86 beschikbaar

| B = CA. 1532 |
ca. 83 beschikbaar

broekbakema

HERGEBRUIK OUDE KOZIJNEN IN ATRIUMGEVEL

Circulariteit in praktijk

Circulariteit in praktijk

